

[Clara Munck.]

de. Vi gør det også, fordi vi synes, det er en fordel også for den højtærede socialminister, at loven formuleres sådan, at den er i overensstemmelse med den praksis, ministeriet allerede har gennemført.

Birthe Wetlesen: Jeg kan kun gentage, hvad jeg sagde ved anden behandling. Vi kan ikke stemme for en lov, der pålægger kommunerne en pligt til at få en husmoderafløsningsordning. Hvad, hvis det nu viser sig umuligt? Vi ved, at der er overordentlig stor mangel på kvinder til husligt arbejde. Skal kommunerne så tvangsudskrive kvinderne? Til beroligelse for den højtærede minister er jeg kun halvvred, så vi vil altså undlade at stemme.

Justitsministeren (Hans Hækkerup): Jeg beder da til, at jeg aldrig træffer det ærede medlem, når hun er rigtig vred.

Jeg vil gerne sige til det ærede medlem fru Ellen Poulsen, at jeg meget beklager, hvis de bemærkninger, jeg ved anden behandling på den fraværende socialministers vegne fremsatte, har vakt oro hos det ærede medlem. Det var afgjort ikke min hensigt. Jeg vil imidlertid gerne præcisere følgende. Det er jo klart, at når man bruger ordet „en ordning“ om det, der her tilstræbes, så angiver man dermed, at der skal være af en vis fasthed, og at der — og det nævnte det ærede medlem også selv under anden behandling — skal foreligge en egentlig aftale med en eller flere personer, der kan virke som husmoderafløser. Loven stiller ikke bestemte krav til husmoderafløsernes kvalifikationer og kræver f. eks. ikke nogen bestemt uddannelse, og loven overlader det til kommunerne at administrere reglerne, således at afgørelser om den daglige administration ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed.

Men netop derfor er det efter min mening rimeligt, at socialministeriet, til hvilket der jo skal indsendes indberetning, når en

husmoderafløserordning indføres i en kommune, har mulighed for at konstatere, at den ordning, der er indført, er forsvarlig over for de hjem, der skal modtage hjælpen, og kan begrunde, at staten dækker den betydelige andel af udgifterne, der er tale om, nemlig normalt syv tiendedele af lønnen. Jeg vil gerne føje til, at jeg ikke er i tvivl om, at socialministeriet, der skal modtage indberetningerne om de nye ordninger, vil have forståelse for vanskelighederne i de små kommuner, der nu skal til at indføre husmoderafløsning, og vil godkende enhver rimelig ordning.

Dernæst vil jeg gerne takke det ærede medlem fru Clara Munck, fordi hun overvandt sig selv til at stemme for forslaget. Jeg vil dog gerne have lov til at sige til det ærede medlem, at mig forekommer det, at det indgreb over for det kommunale selvstyre, som dette lovforslags ophøjelse til lov medfører, ikke er så voldsomt, når henses til, dels at det drejer sig om et meget vigtigt socialt område, dels til at staten yder et så betragteligt tilskud til ordningens realisation, som tilfældet er.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 145 stemmer; 6 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Fortsættelse af tredje behandling af forslag til finanslov for finansåret fra 1. april 1963 til 31. marts 1964.

(Foregående del af tredje behandling findes i tidenden sp. 4703).

Lovforslaget som helhed sættes til forhandling.

Kaj Andresen: Jeg skal give en ganske kort oversigt over forslag til finanslov for finansåret fra 1. april 1963 til 31. marts 1964 efter indregning af de i går vedtagne ændringsforslag.

På det fremsatte finanslovsforslag var der på drifts- og anlægsbudgettet opført indtægter til et beløb af 10.455.345.985 kr. og udgifter til et beløb af 9.843.312.409 kr. De vedtagne ændringsforslag medfører merindtægter på 347.276.108 kr. og merudgifter på 447.219.699 kr., således at merindtægten på drifts- og anlægsbudgettet nedsættes med 99.943.591 kr. til et driftsoverskud på 512.089.985 kr.

Forskydningerne på formue- og kapitalbudgettet medfører, at der sker en forbedring i mellemværendet med Danmarks nationalbank på 496.945.636 kr. fordelt med 356.945.636 kr. til indsættelse på finansministeriets kontokurant, 50 mill. kr. til afskrivning på statsforskrivningen af 1960 og 90 mill. kr. til hensættelse på en konto vedrørende invalide- og folkepension.

Jeg kan herefter på udvalgsflertallet — venstres, det konservative folkepartis, det radikale venstres og socialdemokratiets — vegne anbefale finanslovsforslaget til vedtagelse.

Skræppenborg-Nielsen: Jeg skal ganske kort i lighed med, hvad jeg har gjort tidligere, og forinden det foreliggende finanslovsforslag endeligt vedtages, indledningsvis blot meddele, at mit partis stilling til finanslovsforslaget er uforandret, og at mit parti af grunde, jeg tidligere har omtalt, hverken vil stemme for eller imod lovsforslaget her ved tredje behandlings afslutning, men at vi vil afholde os fra at stemme.

Den forholdsvis lange debat i går omhandlede de stillede ændringsforslag til finanslovsforslaget med mere. Det var efter min opfattelse i hovedsagen en debat om besparelser. Det var karakteristisk for denne debat, at ikke ét eneste æret medlem fra de øvrige partier, ikke engang det ærede medlem hr. Johan Nielsen, ikke én eneste æret ordfører og ikke én eneste højtæret minister sagde blot ét eneste ord om mulige besparelser på de militære budgetter. Når det er sådan, og sådan viste det sig altså at være under debatten i går, ja, så siger det næsten

sig selv, at vi i mit parti ikke kan tage den megen sparesnak særlig alvorligt, tværtimod.

Under første behandling af finanslovsforslaget den 11. december 1962 udtalte jeg bl. a., at vi også herhjemme har hellige køer, og at vort lands hellige ko er militærvæsenet i alle dets former og i alle dets afskygninger. Efter sparedebatten i går synes jeg, at jeg har lov til ikke alene at gentage, men også at fastholde disse udtalelser.

„Dette land svømmer ikke ligefrem i penge, tværtimod befinder vi os vel nærmest på grænsen af et økonomisk sammenbrud.“

Således udtalte det ærede medlem hr. Gottschalck-Hansen sig bl. a. forleden dag her i folketinget — det citerede er at finde i Folketingstidende 1962-63 sp. 4557 — således udtalte det ærede medlem sig, da han var sit partis ordfører, ordfører ikke vedrørende et fremsat lovsforslag om yderligere bevillinger til forsvaret, men ordfører vedrørende lovsforslaget om yderligere bevillinger til rigshospitalet.

Hvorvidt vi her i landet i øjeblikket befinder os blot i nærheden af et økonomisk sammenbrud, det tør jeg ikke på nuværende tidspunkt dømme om, og det er jeg slet ikke dygtig nok til at dømme om. Men jeg er helt enig med det ærede medlem i, at vi i øjeblikket så afgjort ikke ligefrem svømmer i penge, penge, som vi ikke ved hvad vi skal bruge til, tværtimod, og den næste sag på dagsordenen her i dag taler da også sit tydelige sprog om, hvorledes det egentlig står til.

Jeg ved godt — jeg beklager mig aldeles ikke — at når vi i det høje folketing taler imod Danmarks efter vor opfattelse helt usandsynlige udgifter til militære formål, udgifter, som vort land efter vor opfattelse ikke i længden kan vedblive at klare, så taler vi for døve øren, ja, mere end det. Vi må så indtil videre trøste os med, at stillingen ude i landet efter alt at dømme er noget anderledes end her, trøste os med, at flere og flere efterhånden indser, hvor vanvittigt det er fortsat at smide ofte surt tjente milliardbeløb i det bundløse kar, der hedder dansk militærvæsen.

For mig er der ikke ringeste tvivl om, at et vendepunkt er ved at blive nået,

[Skræppenborg-Nielsen.]

og det er slet ikke så mærkeligt, for det store flertal her i salen, der ikke vil se, ikke vil høre og ikke vil tale, bør nemlig huske ikke mindst i den kommende tid, at for så vidt angår dette lands oprustning og dette lands militarisering, kæmper I en kamp imod snesevis af år, og i den har I visselig tabt.

Rimstad: Da vi i går behandlede ændringsforslagene til finanslovforslaget, sagde jeg på mit partis vegne, at vi ville afholde os fra at stemme ved afstemningen om selve finanslovforslaget. Jeg vil gerne kort redegøre for de grunde, vi har hertil.

For det første kommer den nye finanslov ligesom sine forgængere siden folkepensionslovens vedtagelse til at indeholde hele det indtægts- og udgiftskompleks, som en folkepension på forsørgelsesbasis kræver. Vi ønsker som bekendt pensionsforpligtelserne overført på forsikringsbasis, først og fremmest fordi man derved kan fjerne muligheden for at stille vore ældre medborgeres stemmer til politisk auktion forud for ethvert valg, men også fordi vi ønsker, at folkepensionen af befolkningen skal opfattes som resultat af en indsats ydet af den enkelte på den måde, at resultatets størrelse afhænger af indsatsens omfang. Det skal gøres både muligt og lukrativt at spare op til alderdommen, det er det ikke i dag i vort samfund.

Desuden afgiver det finanslovsforslag, som tinget skal stemme om i dag, et finansielt grundlag for at føre regeringens uretfærdige og klassebetonede helhedsløsning ud i livet. Jeg skal ikke her komme ind på en omfattende og fornyet vurdering af dette ministeriet Krag's første virkelige lovgivningsresultat, men jeg vil indskrænke mig til at fremhæve, at efter vor opfattelse betyder den vej, man her er slået ind på — at fortsætte og atter fortsætte lønforhøjelsespolitikken — så store risici for beskæftigelsen, at det i dag ikke er muligt at se, hvordan vi kan undgå i løbet af kortere tid at blive stillet over for det uhyggeligste problem af alle i et moderne samfund: arbejdsløsheden. Vi vil ikke have noget medansvar for denne udvikling, der jo — og det er fremhævet mange gange — som baggrund har en række politiske fejlgreb, som let

kunne være undgået. Det skal slås fast, at vore vanskeligheder desværre er selvskabte.

Endelig indgår som en integrerende del af finanslovsforslaget den omsætningsafgift, hvorom der sidste sommer var så stor uenighed både i befolkningen og blandt politikerne. En forudsætning for omsætningsafgiftens indførelse var utvivlsomt den skattelettelse, som nu også bliver gennemført, men kun i forbindelse med tvangsopsparingen, der gør lettelsen illusorisk. Den slags politiske kunster vil vi tage afstand fra.

Af disse tre grunde: folkepensionens uheldige konstruktion, helhedsløsningens klassebetonede slagside og omsætningsafgiftens forkerte forudsætninger, vil vort parti undlade at stemme for finanslovsforslaget 1963-64.

Finansministeren (Poul Hansen): Jeg kan takke for den tilslutning, der er givet på fire partiers vegne til finanslovsforslaget.

Jeg skal ikke gøre bemærkninger til det ærede medlem hr. Rimstad, men jeg synes, jeg må gøre en enkelt bemærkning til det ærede medlem hr. Skræppenborg-Nielsen. For det første må jeg bestemt sige, at den karakteristik, som det ærede medlem gav af vor økonomiske situation, ikke kan tiltrædes. Han sagde, at vi befandt os på grænsen til et økonomisk sammenbrud, og selv om det ærede medlem påberåbte sig visse autoriteter for denne karakteristik, bliver den jo ikke mere rigtig af den grund.

Det ærede medlem sagde, at under drøftelsen i går var besparelser på forsvaret ikke med ét ord omtalt, og han fremstillede det, som om vi på det område havde helt usandsynlige udgifter. Jeg vil gerne dertil for det første sige, at også forsvarets budget er omfattet af den almindelige tilbageholdende linje, som har gjort sig gældende ved budgetteringen, og dernæst, at hvis det ærede medlem ville prøve på at sammenligne forsvarsudgifterne i Danmark med forsvarsudgifterne i andre lande, ville han i hvert fald ikke komme til det resultat, at vore udgifter er usandsynligt høje; han ville måske snarere komme til det modsatte resultat. Endelig vil jeg sige, at det havde gjort et større indtryk, hvis det ærede medlem, når han taler om besparelser for forsvarets vedkommende, gjorde det ud

[Finansministeren.]

fra en positiv indstilling til forsvaret. Men med den indstilling, han har, ved vi jo alle, at om vi så sparede de 90 pct. af udgifterne, ville det ærede medlem alligevel finde dem for høje og have de sidste 10 pct. væk.

Det er altså udelukkende et politisk betonet standpunkt, og dermed kan vi altså blot konstatere det ærede medlems og hans partis opfattelse, at dette land intet forsvar skal have, at vi skal være i den situation, at vi ikke kan gøre noget som helst over for noget som helst væbnet angreb. Det er meget rart endnu en gang klart at få fastslået, at sådan er stillingen. Og må jeg føje til, at den minder os i udpræget grad om den stilling, som det kommunistiske parti, der tidligere var repræsenteret her, også havde — måske ud fra andre motiver, men med samme konsekvens.

Skræppenborg-Nielsen: Jeg har lige et par bemærkninger til den højtærede finansminister. Det første, jeg gerne vil sige, er, at da jeg før talte om, at dette land ikke ligefrem svømmer i penge, og at vi måske stod ved grænsen af et økonomisk sammenbrud, var det ikke noget, jeg selv har fundet på; det var et citat af en udtalelse af det ærede medlem hr. Gottschalck-Hansen.

Og så med hensyn til de helt usandsynlige udgifter, militærvæsenet her i landet har: jeg mener virkelig, at de er helt usandsynlige; de er sådan, som jeg også sagde før, at vi i længden ikke har råd til dem. Nu kom den højtærede finansminister med en sammenligning med andre lande, men det interesserer mig ikke, for det er ikke det, der er det afgørende. Det afgørende er det land, vi bor i, det land, der hedder Danmark. Mig forekommer det, at de lande, den højtærede finansminister tænkte på, også bruger alt for mange penge til dette elendige formål.

Men hvis den højtærede finansminister kom med et forslag om at nedskære de militære udgifter her i landet med 90 pct., tror jeg dog, vi ville stille os særdeles positivt til det. Jeg regner ikke med, at det kommer, men skulle det komme, tror jeg godt, den højtærede finansminister kan regne med at få vort partis tilslutning til det.

Jeg vil gerne gentage, at det ikke er

noget nyt, når vi ønsker, at dette land skal afruste. På dette punkt har den højtærede finansminister fuldt ud forstået os.

Finansministeren (Poul Hansen): Jeg må først sige til det ærede medlem, at det imponerer mig ikke, når han henviser til det ærede medlem hr. Gottschalck-Hansen som økonomisk ekspert.

Når det ærede medlem derefter siger, at det ikke interesserer ham, hvorledes vore forsvarsudgifter er i forhold til andre lande, for det er dog dette land, det er Danmark, det drejer sig om, vil jeg fremhæve, at vi har også den opfattelse, at det er dette land, at det er Danmark, det drejer sig om. Det er af den grund, vi mener, at forsvarsudgifterne er nødvendige.

Gottschalck-Hansen: Det ville måske være klogt, hvis den højtærede finansminister var lidt mere imponeret af mine synspunkter som økonomisk ekspert. Sandheden er jo den, at vi i løbet af de sidste fire år med ganske korte tidsintervaller har optaget det ene udenlandske lån efter det andet, men alligevel kan notere, at vor gæld i udenlandsk valuta er steget fra 1.152 mill. kr. pr. 1. april 1960 til — ifølge oplysninger fra den højtærede ministers eget ressortministerium — 1.641 mill. kr. pr. 1. april i år, samtidig med at landets valutabeholdning praktisk taget er gået i bund fra at have været på et milliardbeløb. Derfor tror jeg nok, den højtærede finansminister skulle lægge lidt mere mærke til den kritik, der i så henseende er fremført.

I øvrigt deler jeg den højtærede ministers synspunkter med hensyn til militæret, sådan som de kom til udtryk i ministerens bemærkninger til det ærede medlem hr. Skræppenborg-Nielsen. Men jeg mener, det er formålsløst at videreføre en diskussion herom med det ærede medlem.

Finansministeren (Poul Hansen): Ja, jeg synes ærlig talt ikke, at jeg er blevet mere imponeret, efter at det ærede medlem har haft ordet, for de ting, han her nævnte, kunne jeg da godt have fundet ud af uden det ærede medlems assistance.

Gottschalck-Hansen: Så beklager jeg, at den højtærede finansminister ikke har

[Gottschalck-Hansen.]

fundet ud af dem; men hvad kunne det hele nytte, hvis han ikke forstår noget af det?

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 137 stemmer; 14 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om optagelse af statslån i udlandet.

(Lovforslaget (nr. 129) findes i tillæg A. sp. 1619, fremsættelsen i tidenden sp. 4386).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Kaj Andresen: Det er ikke mange uger siden, vi behandlede et lovforslag af samme karakter som det foreliggende, nemlig forslag om bemyndigelse til finansministeren til optagelse af et udenlandsk lån på 500 mill. kr. Dengang var formålet med lånoptagningen væsentligt finansiering af vore elværkers udbygning. Det fremgår af bemærkningerne til det foreliggende lovforslag, at der er optaget et lån i USA på 30 mill. dollars, og at der forhandles med Den internationale Bank om et lån på 25 mill. dollars; endvidere fremgår det af den skriftlige fremsættelse, at der påtænkes optaget statslån i Sverige på ca. 65 mill. kr.; alle disse lån gælder elektricitetsformål.

Dermed er stort set finansministerens bemyndigelsesramme opbrugt. Skal ministeren derfor have mulighed for at udnytte eventuelle lånetilbud i den kommende tid, må han have en ny bemyndigelse. Der er vel grund til at håbe på, at den fortsatte virkning af omsen sammen med helhedsløsningens resultater efterhånden skulle kunne få valutabevægelsen til at gå den anden vej. Men medens vi venter og håber, er der vel ikke anden udvej end midlertidigt at styrke valutastillingen ved at optage lån i udlandet, og de tilbud om lån, der allerede er udnyttet, tyder på, at der udefra

er en tillid til dansk økonomi, som måske kan berolige de ærede medlemmer hr. Skræppenborg-Nielsen og hr. Gottschalck-Hansen.

Jeg kan derfor anbefale, at finansministeren får en ny bemyndigelse allerede nu, selv om det ikke fremgår af lovforslaget eller af bemærkningerne, at den har øjeblikkelig aktualitet. Optager ministeren imidlertid i en nær fremtid sådanne lån, melder naturligt det spørgsmål sig, hvordan provenuet af lånet skal anvendes. Da pengene ikke tænkes udlånt eller anvendt til investeringsformål, og da det med den stramme finanspolitik i øvrigt bør sikres, at de ikke på nogen måde medvirker til at øge efterspørgslen, vil jeg finde det rimeligt, at finansministeren besvarer spørgsmålet: hvordan vil ministeren kunne sikre, at hjemtagelsen af disse lån ikke påvirker efterspørgselspresset eller i øvrigt modvirker bestræbelserne for at skabe økonomisk balance?

Mit parti kan i øvrigt anbefale lovforslaget til vedtagelse.

Damsgaard: Det er anden gang i løbet af 2-3 måneder, folketinget står over for forslag fra regeringen om optagelse af eller rettere bemyndigelse til at søge optaget statslån i udlandet for 500 mill. kr. Jeg vil ikke bestride, at optagelse af lån, hvad enten det gælder en enkelt virksomhed eller det gælder staten, i visse tilfælde kan være en såre fornuftig disposition. Det er jo ikke helt få virksomheder, der gennem lån har suppleret deres egenkapital og derved skabt muligheder for fremstød, for investeringer, for nye produktioner og nye beskæftigelsesmuligheder, der ellers ikke havde kunnet gennemføres.

Helt anderledes stiller det sig imidlertid, hvis det er et stadigt og løbende underskud, der skal finansieres ad lånevejen, eller om lånet blot skal anvendes til endnu for en tid at opretholde et for stort forbrug.

Det forslag, vi behandler her om nye udenlandske lån, må vurderes i nøje sammenhæng med vort lands øjeblikkelige økonomiske situation og med den økonomiske politik, som den høje regering ynder at betegne som en helhedsløsning. Forslaget her er i virkeligheden et led heri, og dets første virkning vil være, at det på kort sigt